Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

3.2.2026
Dnro Tukes 1004/00.00.01/2026

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi
00102 EDUSKUNTA

Talousvaliokunnan kokous 6.2.2026, asiantuntijalausunto

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunto hallituksen esityksestä (HE 185/2025 vp) jalometallituotteista annetun lain muuttamiseksi

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä jalometallituotteista annetun lain muuttamiseksi (HE 185/2025 vp). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleisesti

Tukes toimii jalometallituotteiden markkinavalvotaviranomaisena, joka valvoo jalometallituotteiden vaatimustenmukaisuutta mm. pitoisuuksien ja leimojen osalta. Markkinavalvonta ja siihen liittyvät toimenpiteet pyritään kohdistamaan riskiperusteisesti niihin tuotteisiin, joiden mahdollisesti aiheuttaman riskin voidaan arvioida olevan suurin tai vaikutuksiltaan merkittävin. Tukesin valvontatoiminta edistää osaltaan myös yritysten tasapuolisia kilpailu- ja toimintaolosuhteita.

Tukes hyväksyy tarkastuslaitoksen suorittamaan jalometallituotteiden tarkastusleimausta ja valvoo tarkastuslaitoksen toimintaa sekä hyväksyy tarkastusleimat. Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) valtuuttaa tarkastuslaitoksen tekemään CCM-leimausta. Tällä hetkellä Suomessa ei toimi yhtään jalometallituotteiden tarkastuslaitosta.

Lupaviranomaisena Tukes pitää rekisteriä jalometallituotteiden nimi- ja paikkakuntaleimoista. Rekisterin perusteella pystytään jäljittämään tuotteen vaatimustenmukaisuudesta vastaava toiminnanharjoittaja.

Laki jalometallituotteista on kansallista sääntelyä, säädöksiä ei ole harmonisoitu EU:ssa eikä jalometallituotteiden valvontaan sovelleta

markkinavalvontalakia. Jalometallituotteisiin sovelletaan kuitenkin EU:n vastavuoroisen tunnustamisen asetusta. Lisäksi Suomi on allekirjoittanut jalometallituotteiden tarkastusta ja leimausta koskevan yleissopimuksen (ns. CCM-sopimus) ja vienyt sen lainsäädäntöön (SopS 16–17/1975). Tukes valvoo sopimuksen tarkastuksiin valtuutetun tarkastuslaitoksen toimintaa ja CCM-leimattuja tuotteita.Tukesilla on yhdessä Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa jäsenyys sopimuksen pysyvässä komiteassa.

Tukes on ollut mukana hallituksen esityksen valmistelussa. Tukes pitää ehdotettua lakia hyvänä ja perusteltuna sekä oikeantasoisena sääntelynä.

Lainsäädännön muutokset

HE 185/2025 vp:ssä esitetään muutoksia

- määritelmiin ja jalometallituotteiden vaatimuksiin
- platinan vähimmäispitoisuuteen ja leimoihin
- nimileiman hakemiseen ja rekisteröintiin
- CCM-leimauksen valvontaan, Tukesin oikeuksiin ja vaatimusten vastaiseen tuotteeseen

Samanaikaisesti tehdään muutoksia asetukseen jalometallituotteista 1148/2000 (mm. materiaalien yhdistämiseen, leimattaviin pitoisuuksiin ja tuotteissa käytettävään pitoisuusleimaan). Laki ja asetus muodostavat yhdessä kokonaisuuden.

Määritelmiin ja jalometallituotteiden vaatimuksiin esitetään selvennyksiä ja tarkennuksia, jotka vaikuttavat siihen, millaisia tuotteita voi myydä jalometallituotteina ja kuinka kyseiset tuotteet leimataan. Tukes pitää ehdottuja muutoksia tarpeellisina.

Platinan vähimmäispitoisuuteen esitetään muutosta ja lisäksi asetukseen ehdotetaan tuotavaksi useita uusia pitoisuuksia. Pitoisuusmuutosten jälkeen Suomessa hyväksytyt pitoisuudet vastaisivat CCM-sopimuksessa hyväksyttyjä pitoisuuksia. Tukes katsoo pitoisuusmuutokset toivottaviksi, niiden myötä yrityksille ja kuluttajille tulee lisää valinnanvaraa jalometallituotteiden markkinoilla. Leimoihin ehdotetaan selvyyden vuoksi lisättäväksi CCM-leima. Tukes pitää lisäystä tärkeänä sopimuksen velvotteiden integrointina lakiin. Asetukseen ehdotettua pitoisuusleiman

muutosta Tukes pitää välttämättömänä pitoisuuksien lisääntymisen vuoksi. Pitoisuusleimasta kuluttajan täytyy saada tieto sekä siitä, mistä jalometallista on kyse, että jalometallin pitoisuudesta.

Nimileiman hakuprosessi ja Tukesin rekisterinpitovelvoite esitetään siirrettäväksi asetuksesta lain tasolle. Samalla nimileiman voimassaolosta tulisi selkeästi määräaikaista ja se päättyisi, jollei yritys hae leiman uusimista. Uudistus nopeuttaisi nimileima-asioiden käsittelyä Tukesissa sekä poistaisi yrittäjiltä leiman rekisteröinnin lopettamiseen liittyvät velvoitteet. Lakiin ehdotetaan myös mahdollisuutta palauttaa leiman rekisteröinti, ja että rekisteriin voidaan palauttaa myös leima, joka ei täytä nimileiman palauttamisajankohtana sovellettavia vaatimuksia. Tukes pitää rekisterimuutoksia hyvänä ja mahdollisuutta rekisteröinnin palauttamiseen tärkeänä yrittäjien elinkeinon harjoittamisen kannalta.

CCM-leimauksen valvontaan ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus tarkentaa Tukesin ja TEM:n välistä työnjakoa ja integroida CCM-sopimuksen vaatimukset tarkemmin lakiin. Tukesin valvontaoikeuksiin esitetään lisättäväksi oikeus tehdä tarvittavia tarkastuksia muualla kuin pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa. Vaatimusten vastaisen tuotteen valvontaan ehdotetaan vastaavia keinoja kuin markkinavalvontalaissa. Tukes pitää ehdotettuja muutoksia järkevinä ja oikeantasoisina.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
PL 66 00521 Helsinki
Vaihde 029 505 2000 www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi Y-tunnus 1021277-9

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Johtaja Tiina Putkonen
3.2.2026

Ylitarkastaja Pirjo Säle
3.2.2026